Sayı: 66

Amcabey

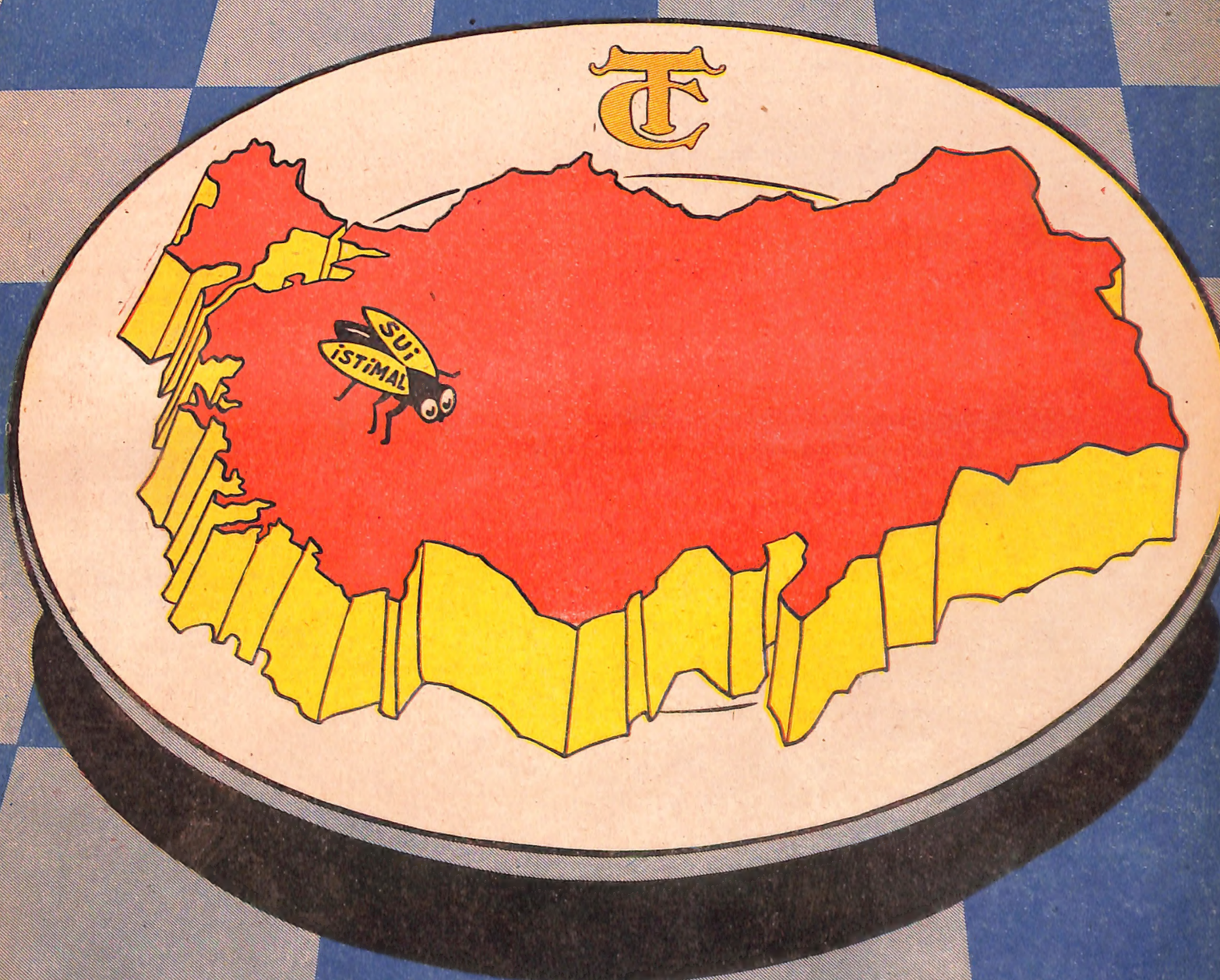

SİNEK KÜÇÜKTÜR AMMA..

Bahara Girerken...

Bu bahar bizlere her dem daha handân olası,
Süzülüp karşıda sulhun kızı uryan olası!

Merdivenler çıkadursun şu yeşil sahalara;
Kırdar'ın şöhreti dilden dile destan olası!

Dört ayak üstünedir borsaların kapkarası,
Bu garip dertlere bir mucize lokman olası!

O işin sırrına elbette ki aklermiyecek;
Sütçüler her suya süt katmada uzman olası!

Şu duraklardaki binlerce felâket zedeye,
Basamaklarda seyahatleri derman olası.

Bir düdük bozmasın artık o rahat yolculuğu!
Talihin güldüğü kullar niye kurban olası?

Dolaşıp durdu kadehler yine elden ele hey;
Fıçılar devrilerek mideler umman olası!

Hele bir ehline düştüyse o alkol şişesi
Caddeler sızmaya dardır koca meydan olası.

Roman ismiyle hemen anlatın iç yüzlerini
Hapse girmek bile şöhret için idman olası!

Yeni şairlerin ilhamını Tanrım bol ede,
Şaheserler ne çıkar saçma sapandan olası!

Amcabey, kim ki diler bir güzelin sevmesini,
Elverir cepteki cüzdan dolu cüzdan olası!

AMCABEY

Amcabey POSTASI

● **Mersin, Ferhan Taşova:**

1 — Şiir yazanlara «sanatkâr» desek acaba yanılır mıyız?..

A. — Hayır!.. Yalnız yazdığı şiirin hakikî şiir olması şartile. yoksa keten helvacı da pekâlâ kafiye bulup mâni düzüyor!..

2 — Şairler niçin dalgın olurlar ve mehtaplı geceyi tercih ederler?..

A. — Bu zamanda kendini edebiyata kaptırmış adam dalgın olmasın da ne olsun baylm?.. Geçim düşüncesi bir yana, bunca şair bolluğu arasında bir imkân bulup ta eserini bir mecmuaya bastırmak düşüncesi bile insanı dalgın eder!.. mehtaplı geceyi tercih etmelerinin sebebi de, kâinatın, kendi şiirlerinde olduğu gibi yarı hayal görünmesi ve bir de şairi elektrik yakıp masraf etmekten kurtarmasıdır!

● **İskenderun, M. Maraşlı:**

— Bekârım. Hele bu günlerde üzerimde bit buldum. Bir memur kızla evlenmek istedim. Fakat muvaffak olamadım. Buna sebep te kendisinin haberi olmadan araya birinin girmesidir. Bu işin içinden nasıl çıkayım?..

A. — Evvelâ üstünüzde bit bulduğunuz için evlenmek istemeniz hata!.. Böyle bir durumda bir kıza baş vurmaktansa bir hamama gitmek daha faydalıdır. Haydi sizin yaptığınızı hoş görelim, fakat teklifinizden sonra araya giren zat işinizi neden bozmuş olsun?.. Eğer sizi sayın bayana yerdiyse ispat edip iyi bir adam olduğunuzu göstermek her zaman elinizdedir. Yok, istediğiniz kızla, araya giren kimse arasında bir gönül anlaşması varsa kısmetinizi başka yerden arayın!..

● **Zonguldak, Soğuksu, Cevat Ergüler'e:**

A. — Gerek çizgileriniz, gerek nüktelerinizi henüz basılacak gibi değil. Fakat yaşınıza göre kabiliyetiniz ileride maşallah!. Kendi kendinize daha çok çalışın, ve resimlerinizi yaparken yeşil mürekkep yerine siyah mürekkep kullanmayı da unutmayın!

4 MART 1944

İDARE YERİ :
Gağaloğlu, Halkevi sokağı
CUMHURİYET Matbaası

Posta kutusu: İst. 555
Telefon : 24290

AMCABEY

CUMARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR
SİYASİ MİZAH MECMUASI
Müessisi :
CEMAL NADİR GÜLER

Cilt : 3 - Sayı : 66

FİATI, HER YERDE
10
KURUŞTUR.

ABONE ŞARTLARI:
YURT İÇİ : Bir seneliği 500 Kş. Altı aylığı 250 »
YURT DIŞI : Bir seneliği 900 Kş. Altı aylığı 500 »

Dev Aynası

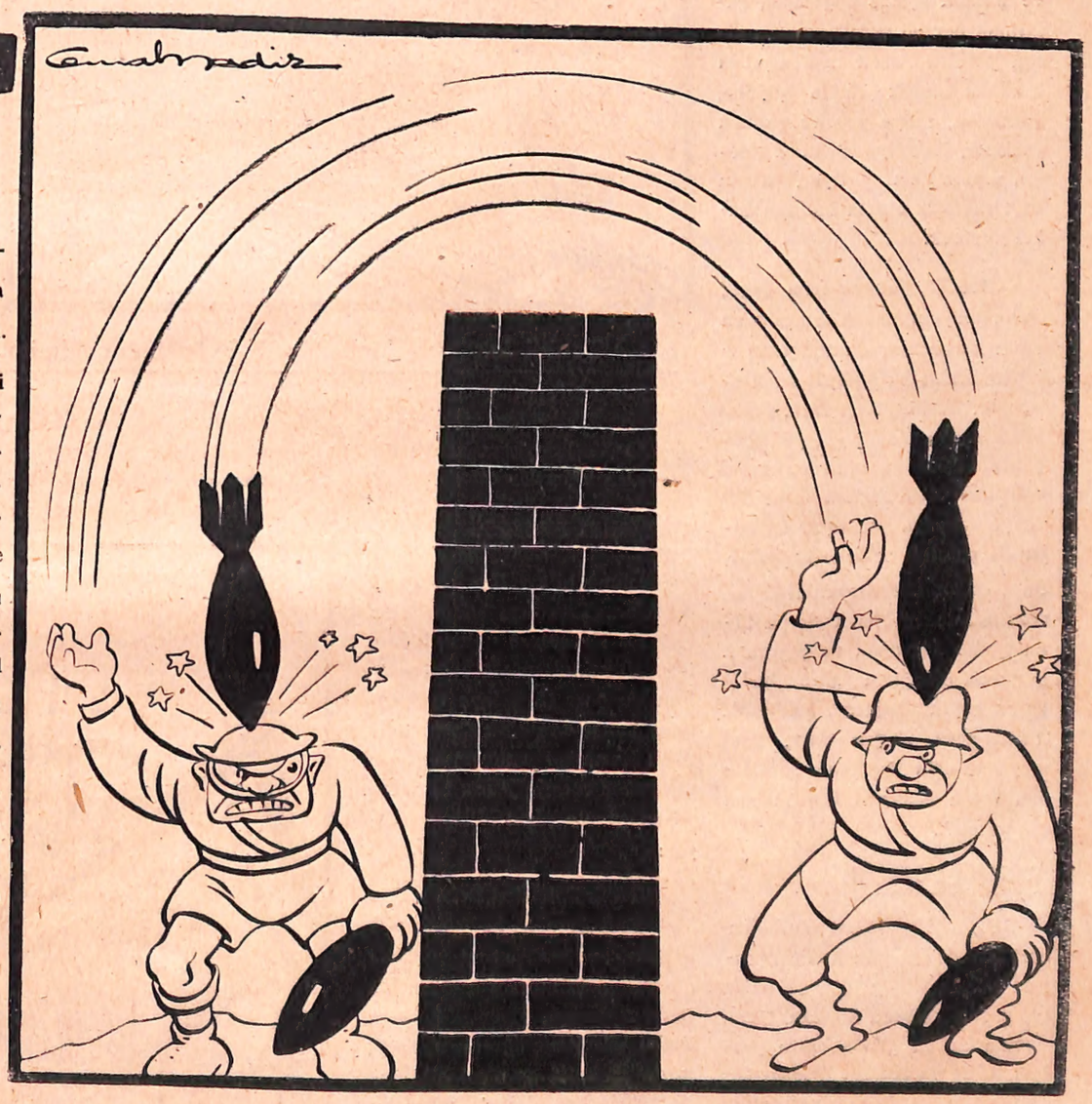

GARP CEPHESİNDE YENİ BİR ŞEY YOK!..

Vesikalı frak!..

Balolar mevsiminin göbeğindeyiz. Çoğumuz için bir cefa mevsimidir bu balolar mevsimi..

Gitmemezlik edemeyiz, geri zihniyetli derler. Bir kısım ahbapların en samimileştikleri saatleri de feda edemeyiz. Gitmesen belâlar başlar. Kendisi sırtımızda iğreti, biz kendisi içinde iğreti kaldığımız o çifte kuyruklu kece kıyafetinin cenderesinde geçireceğimiz saatlere mütehammil gerektir. O kalkan gibi kaskatı gömlek ikide bir göğüsten fırlar.

Uzak yolculuktan gelenlerle kavuşuyor gibi ikide bir gömleğinizi kucaklayıp yerine oturtmıya mecbursunuz. Yakalık, kravat da ayrı bir belâdır. Domuzlar o gece inadına boynunuza yerleşmezler. Çifte kuyruğunuz vardır, tabiî halinizle oturup kalkamazsınız. Kuyruklarının birinin iç tarafındaki cepten ihtiyat mendilinizi rahatça çıkaramazsınız. Velhasıl yapamazsınız, yapamazsınız. Kendi tabiiliniz içinde hiç bir şey yapamazsınız.

Acaba frenklerde böyle midir?

Bizde «gecelik» deyince rahatlık, genişlik ve tabiilik veren kıyafet hâtıra gelir.. Frenklerin geceliği de böyle oluyor zâhir!..

Bu harpte daha iyi öğrendik, vesika usulü, herşeyde intizamı, kolaylığı ve birinin hakkının ötekine geçmemesini temin ediyor.

Bir makine icat edilseydi, şu frenklerin gece kıyafetlerini medeniyet derecesi ölçüldükten sonra vesika ile satsalardı..

Acaba balolara gidenlerden kaçı fraklı, kaçı gecelik entarili olurdu? diye meraklanıyoruz..

AMCABEY

ANKARADAN

GÜRÜLTÜ !

Belediye nihayet (sayın halkın nazarıdikkatine) bir ilân takdim etti. Ankarada bu haftanın dedikoduları arasında bu ilân işi mühim bir yer aldı: Gece saat 23 ten sabahleyin saat sekize kadar sokaklarda, apartmanlar ve binalar içinde bağırmak, çağırmak her ne suretle olursa olsun gürültü etmek ve komşuları rahatsız edecek şekilde piyano, gramofon, radyo vesaire çalmak yasaktır. Belediye bir sürü telefon numaraları yazıyor, kimin başı rahatsız olursa bunlara haber verecek.

Gece 23, tamam fena değil, bizim radyonun sona ermesinden sonra kimse radyosunu açamıyacaktır. Belki bir şikâyet eden oluverir. Yerin kulağı var!.. Fakat bizim radyo sabahleyin yedi buçukta başlar ve sekizden evvel ajansları verir. Amma belki Belediye radyoya yazmıştır da onlar da yakında sekizde başlarlar. Bu ilândan bazı bayanlar biraz rahat edecek galiba. Öyle ya bina içinde bağırmak ve çağırmak ta yasak olduğuna göre haddi varsa bayın bağırsın bakalım!.. Yalnız gece 23 ten sonra, yani meyhanelerin kapandığı saatlerden sonra başlıyan bağırmalara neylemeli?..

ANKARA POSTASI:

21 Şubat pazartesi gününden beri burada her gün Ankara postası adiyle küçük dört sahifelik bir gazete intişara başladı. Kendisinin dediği gibi Ankara postası, Ulus ve Akşam haberlerinden sonra hükûmet merkezinde çıkmakta olan günlük gazetelerin üçüncüsünü teşkil ediyor.

Sabahları beş kuruşa altı sahifelik çarşaf kadar koskoca Ulus gazetesi ile ikindiüstü iki kuruşa iki sahifelik akşam haberleri arasında bu yeni gazetenin nasıl barınacağını merak edenler olmuştur.

Belli olmaz, gazetedir bu, İstanbuldan meşhur muharrirlerin makalelerile süsleneceğini vâdede ede elbet dayanır. Yeni arkadaşımıza başarılar dileriz.

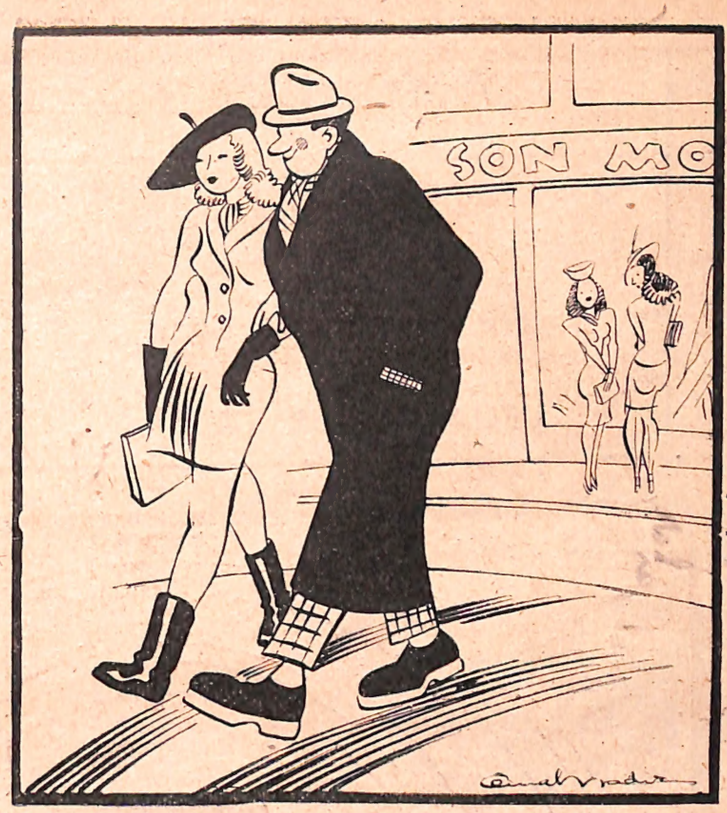

— Talihli kız vesselâm!.. Şimdi de bakkalın oğlu ile..

EV SAHİBİ PROFESÖR!

Bakmış ki kaç lira istese verecekler.. Yaradana sığmıp evin kirasını birdenbire yükseltivermiş. Kavaklıderedeki evini mühim bir para ile kiraya veriyormuş. Fakat elin oğlu durur mu? Millî Korunma mahkemesine gidip haber vermiş. Bunu bu hafta yazan gazete şöyle hikâye ediyor:

(Hukuk Fakültesi Dekanı Profesör Esat Arsebük hakkında Millî Korunma mahkemesi müddeiumumiliği tahkikata başlamıştır. Dâva Ankarada rüyet edilmiştir) Bizim bildiğimiz öğretmen, hoca, profesör, hattâ gazeteci gibi üstatların evleri olmaz! Sakın bu işte bir yanlışlık olmasın!.. Eğer var da, dedikleri gibi bir yanlışlığa sapmışsa vay profesörün haline. En aşağı dört bin... Yandı Keremin arpa tarlası!

GANDİNİN KARISI:

Ölmüş diye radyo haber verince gayriihtiyarî güldüm. Buna yalnız ben değil bir çok kimseler gülmüş. Kadıncağız 74 yaşına kadar Gandinin kimbilir ne kahırlarını çekmiştir. Günlerce oruç, günlerce hapis, sonra yalmayak, başı kabak bir beyaz donla şehir şehir, köy köy dolaşmalar!.. Kadının son günleri de yine Gandinin nükbet zamanlarına rasgeldiğinden ölümü âdeta kendi için bir halâs gibi olmuştur. O iskelet gibi adamı insan gece sokakta görse ödü kopar. Nihayet kadın öbür dünyaya göçüp kurtuldu. Nasreddin hoca merhum bir gün.. (Ha, pardon, bu hikâyeler bizim Burhan Feleğin imtiyazı altındadır, devam edemiyeceğim. Ona bir rica edelim de buna benzer bir fıkra naklediversin.)

FELEK BURHANA SORMUŞLAR

— Sen şu Nasreddin hoca hikâyelerini nerden öğrendin?

Felek bakmış ki soran arkadaşa dert anlatmak zor, derhal buluvermiş:

— Sen benim babamı tanımaz mısın?

— Hayır, tanımam.

— İşte bunun için yanlış kapı çalıyorsun..

— Neden!

— Neden olacak benim babam Akşehirlidir. Hocanın ölüsü de orada yatar!

Ankaralı amca

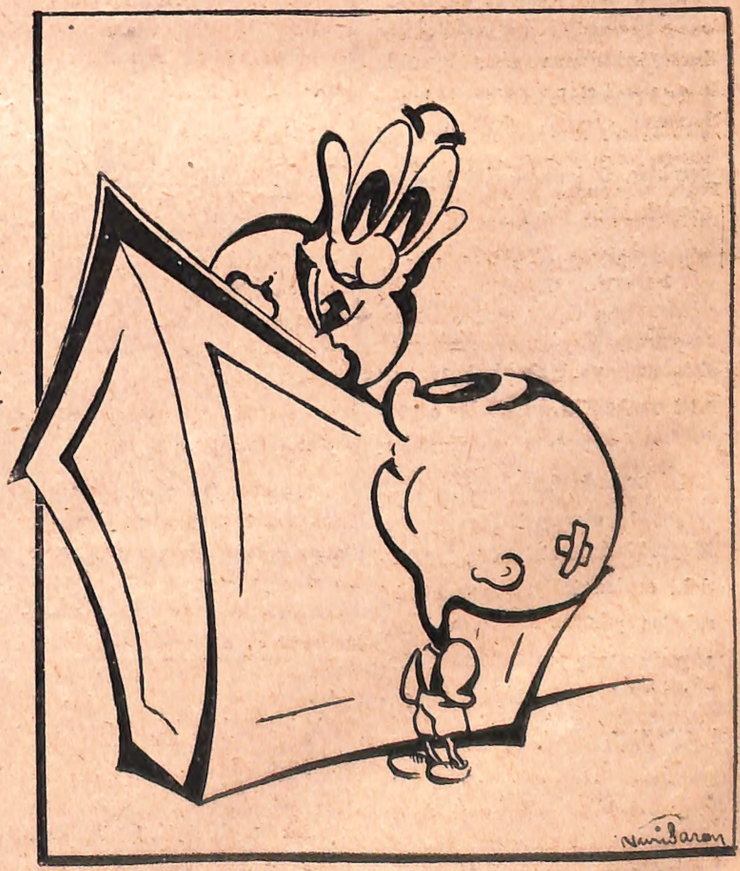

Çocuk — Bir şişe tentürdiyot, bir paket pamuk, bir paket de sargı.
Eczacı — Yine mi dayak yiyeceksin?..
— Hayır... Bu sefer annem babamdan iskarpin istiyecek!..

İstanbul mektupları:

Saatler !

«Amcabey» okuyucularına İstanbul içinden mektuplar yazmıya başlarken bayat bir mevzu seçtiğim için utanmıyor değilim. Ama ne yapayım?.. Bu meydan saatleri, daha doğrusu İstanbulun âyarsızlığı, herkes gibi benim de içime dert!.. Hoş görülsün!..

Efendim, dost canlısı bir ahpabım vardır. Kurtuluşta oturur. Ne zamandır bir fırsat bulup ne o bana gelebilmiş, ne de ben ona gidebilmiştim. Ha bu gün, ha yarın derken aradan tam altı ay geçip gitmişti.. İşte, geçen Pazar, kar, yağmur demeden niyetlendim, yola çıktım. Zorla değil a, adamcağızı pek göreceğim gelmişti. Sizden iyi olmasın, sohbetine doyum olmaz!..

Niyetim, 12,30 vapurile köprüye inmek, oradan bir tramvaya atlayıp Kurtuluşa gitmek, iki saat kadar oturduktan sonra tekrar dönüp 6 vapuruna yetişmekti.

Öyle de yaptım. Köprüye çıktığım zaman bire on vardı. Tabii ilk işim tramvay durağına koşup beklemek oldu. Ama gelen Kurtuluş tramvaylarına binebilirsen bin!.. Hepsi tıklım tıklım!.. Bereket versin, akıllıyımdır!.. Hemen karşı durağa geçtim. Beyoğlu tarafından gelen ilk Kurtuluş-Beyazıt tramvayına bindim. Maksadım, İstanbula inmişken Beyazıt taraflarını da bir görmek, hem de bir boş yer bulup Beyazıttan Kurtuluşa oturarak gitmekti!.. Vakti de hesapladım, Kurtuluşa varıp ahbapla çene çalmıya bol bol iki saat kalacak..

Dediğim gibi oldu. Daha Sultanahmette bir yer boşaldı. Oturdum. Oh, keka!.. Beyazıta ne de çabuk gelmiştik. Meydan saati daha biri on geçiyordu. Buradan bir saatte Kurtuluşa varsak saat ikiyi on geçecek demek!.. Altıya kadar dört saate yakın zaman kalacak. Bu kadar uzun ziyaretle belki ahpabı sıkarım. Beyazıda gelmişken bari şu güvercinlere yem serpeyim, dedim ve tramvaydaki güzelim yerimi bırakıp indim. Yarım saat âvarelik etmye vakit vardı. Havuzun fıskiyelerini seyrettim, cami avlusundan geçtim, minarelere, çınarlara baktım. Güvercinlere iki kap yem serptim. Bir çerçinin önünde eğlendim. Tekrar meydana geldim. Saate baktım ki saat daha biri yirmi geçiyor.

Gelmişken bir de şu yanan üniversitenin yerini göreyim dedim. Veznecilere doğru uzandım. Oradan Koska caddesine çıkıp tekrar Beyazıda geldim. Bir de saate bakayım ki hâlâ biri yirmi geçmiyor mu?.. Saatin dibine gidip şöyle bir dikkat ettim, saatte candan eser yok! Akrep iki ile bir arasında, yelkovan da dördün üstünde mıhlanıp kalmış!..

Kendimi ilk gelen Kurtuluş tramvayına nasıl attım görmeliydiniz. Eminönüne gelip te saatin henüz ikiyi beş geçtiğini görünce biraz ferahlıyabildim. Şaka değil, altı ayda bir ziyarete gidiyordum. O da suya düşerse doğrusu üzülürdüm.

Ağır ezgi, fıstıki makam Karaköye geldik. Yine meydan saatine bir bakayım dedim, fakat hayret!.. İkiyi üç geçiyor!.. Allah Allah.. Tersim mi döndü acaba?. Köprüyü geri geri mi geçtik biz?.. diye söylenirken önümdeki kayışa asılı bir bobstilin kol saatine gözüm ilişti o da başka havada : Üçe on var!.. Deli olmak işten değil!..

Bin şüphe ve heyecan içinde Taksimi bulduk. Bulduk ama haber fena: Saat dörde sekiz var !

Şöyle bir hesapladım: Ahpabın evine gidip iki lâkırdı ederek vapura dönmek için aşağı yukarı iki saatlik bir zaman kalmış.. «Ne işin vardı, Beyazıtlara kadar çıkacak be adam?..» diye söylene söylene Harbiyeye geldik. Fena halde keyfim kaçmıştı.. Bereket versin Harbiyedeki saate!.. Yelkovanı altının üstünde, akrebi de üçle dört arasında gördüm de biraz içim yatıştı!..

İyi bir talih eseri, bizim ahpabın evi Kurtuluşun iç sokaklarında değildir. Hemen tramvay yolundan sapınca oracıktadır. Beni görünce deli divane oldu. Öpüştük, koklaştık, tam karşılıklı oturup sigaraları tellendireceğimiz sırada karşıki evin açık penceresinden Ankara radyosunun sesini işitmiyeyim mi?.. Spiker : «Gonga saat tam altıyı iki geçe vurulacak..» diyordu!..

Gezgin amca

— Sinemaya yalnız mı geldin kız?..
— Evet!.. Filim seyredeceğim!..

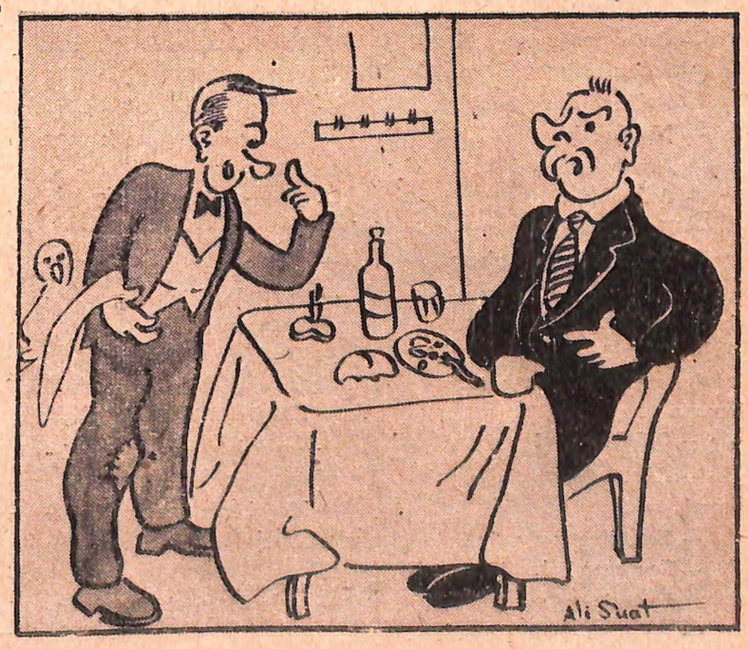

Garson — Köftemizi nasıl buldunuz bayım?..
Müşteri — Hiç sorma!.. Patateslerin arasından bulup çıkarıncaya kadar akla karayı seçtim!..

İstanbulun manzarası: 1
FİLİSTİNDEN!..

FELEKTEN RİVAYET:

Sûzinak faslı !..

— Marifetli şeydir kuzum!..
— Ne gibi? !
— On parmağında on hüner!
— Saatçı mıdır?
— Değil azizim sanatkâr...
— Ne sanatkârı?
— Artist dedik ya!
— Anlaşıldı.
— Ne anlaşıldı?
— Senin lâf anlamadığım..
— Daha açık ne konuşabilirim?..
— Doğru! Bir gazeteciden bundan açık konuşmak ta beklenmez.
— O değil yahu!
— Ağzını topla, bana yahu deme!..
— Sen diyorsun ya!
— Sen bana bakma! Ben deli dolu adamım!..
— Ben ipin ucunu kaçırdım..
— Gel yanıma öyle ise!
— Niçin?
— Bizden oldun da ondan.
— Sen de mi kaçırdın ipin ucunu yoksa?
— Evet! Ama sade ipin ucu değil!
— Ya?
— Ne kadar kaçıracak şey varsa...
— Aman dikkatli ol! Tehlikelidir...
— Ne?
— Ağzından bir münasebetsiz şey kaçırırsın..
— Teşekkür ederim öğüdüne! Lâfa gelelim...
— Hangi lâfa!
— Ayol hani artisttir dediğin adama..
— Haaa! İpin ucunu kaçırmıştım.. Öyledir öyle! Her telden çalar..
— Öyle desen e! Demek çalar...
— Evet! Hem mühim.
— Alaturka mı? Alafranga mı?
— İkisini de..
— Mühim adam! Keman mı çalar?..
— Hayır..
— Klârnetmi?
— Sen alay ediyorsun kuzum.. Büyük..
— Kontrbas mı? Fanfar mı?..
— Daha büyük...
— Piyano mu?..
— Bunlar çocuk oyuncağı şeyler ayol! En son çaldığı bir vagon bakır tel!..
— Hakkın var! Gerçekten artistmiş!.. Herkes her telden çalar ama böylesi görülmemiştir. Bir konser verse de dinlesek..
— Merak etme, yakında dinlesin sûzinak faslını!..

B. FELEK

Hikâye :

15 yılın azizliği!

Yazan : SERMET MUHTAR ALUS

Kız, ipek gibi lepiska saçlı, lâciverde çalar mavi gözlü, kıvır kıvır samur kirpikli, körpe ve narindi. Onu gören yaşlı hatunlar,

— Bu maviş tıpkı bizim tazeliğimizdeki padişah gözdesi saraylı çerkes cariyeleri andırıyor. Rabbim, onlar gibi bahtını yâver etsin! derlerdi.

Aynı zamanda ince, hassas, zarif bir kızcağızdı.

Delikanlıya gelince tam kızın dengiydi. Boylu, beyaz tenli, kumral, yakışıklı bir gençti. Hülyalı, içli, şair tabiatliydi. Küçük küçük, samimî samimî şiirler de yazardı.

Evleri karşı karşıya raslamış, birbirlerini çılgınca sevmiye başlamışlardı. Bazan tenha yerlerde bulusurlar, kırlara, deniz kıyılarına gidip diz dize, el ele otururlar, delikanlı sesi titriye titriye şiirlerini okur, kız kendinden geçe geçe dinlerdi. Masumiyetten hiç ayrılmazlardı. Saf, tertemiz bir ask.

O hasin, insafsız kader onlara yâr olmadı. Genç, evlenecek, ev geçindirecek vaziyette değildi. Kız, ana baba öksüzü, halasının yanına sığınmıştı. Gelinlik çağı geldiği için sık sık kısmeti çıkıyordu.

Nihayet halası, talip olan zengin bir taşralıya sözü kesmiş, çabucak düğünleri yapılıp, erkek karısını memleketine, Anadolunun İstanbula uzak şehirlerinden birine götürmüştü.

Bu acı delikanlıya ölümden beter geldi. Istıraptan canına bile kıyacak raddeyi buldu. Eli biraz para tutmuştu, münasip birile evlenmeyi katiyen istemiyordu. Başka bir kadını mesut edemezdi. Aklı, fikri tek ve ebedî sevgilisinde. Dönek dünya, belki bir gün ona yâr olur. Sevgilisi kocasından ayrılır, yahut dul kalır. Yine birbirlerine kavuşurlar.

Taşraya giden kadın da belli etmemiye gayret ediyorsa da son derece meyus ve perişan halde idi. Kocasına hiç ısınamıyor, imkânı yok onu sevmiyordu. Arada bir, gizli gizli mektuplaşıyorlar, sevgilerinin ölünciye kadar süreceğine, bir gün gelip mutlaka buluşacaklarına dair sahifeler dolduruyorlardı.

Bu mektuplaşma üç, dört sene devam etti. Önce, taşradaki arkasını kesti. Bunun üzerine, İstanbuldaki de yollamadı. Zaman bu, neyi alt etmez? Gönüllerindeki ateş epeyce küllenmiş, fakat eşeleyince kıvılcımları hâlâ bakiydi.

***

Aradan on yıl geçti. Genç yeisten, üzüntüden saçları enikunu kırlaşmış, hâlâ evlenmemişti. Bir gün şu telgrafı aldı:

«Kocam vefat etti. Aksu vapurile salı günü İstanbula geliyorum».

Adamcağız gözlerine inanamıyor, içinden sevinç, ümit, saadet taşıyordu. O zalim kader artık güler yüz

(Arkası S. 11 de)

— Dünyada ne münasebetsiz adamlar var... Cüzdan yerine bana kalpten bahsediyor!..

Dünden, Bugünden:

Müdürün daireye gidişi !..

Sabahleyin uyanınca seslenir:

— Yahu!..

Duyuramayınca sesini daha yükselterek:

— Ya men hu!..

Hanımı cevap verir:

— Uyandınız mı? Melâhatçığın altını değiştiriyordum, şimdi gelirim. (Melâhatçık torunu; kızı, damat beyle horul horul uykuda).

Hatun girer girmez bey, tabakasile şamalı kibriti ister. Bir sigara yakar; sorar:

— Gazete nerede?

En önce göz gezdirdiği (Tevcihat), (Nişan) başlıklı yazılardır. Kimlere yeni yeni pâyeler tevcih kılındığını, kimlere nişan verildiğini veya nişanının rütbesinin terfi edildiğini okurken öfkelenir; içini çeke çeke mırıldanır:

— Fesüphanallah!..Dünkü berif ne çabuk Balâ oldu. Kime çattı, sırt dayadı acaba?.. Olur şey değil, birinci rütbe Osmaniler, Mecidilere şabemred mahtum beyler, damat beyler gırla konuyorlar..

Lâhavle okuya okuya, sigaraları birbirinden yaka yaka, burnundan soluya soluya oradan oraya dolaşır. Yemek tepsisi önüne getirilir. Lokantaya gitmek hem masraf, hem de şununla bununla temas ediyor diye esmayı üste sıçratmak.

Üç rafadan yumurtayı, akşamdan bölünmüş köfteleri, soğuk pilâvı, bir tabak hoşafı, dört dilim ekmekle kıvırır. Takkesini, gecelik entarisini, kürkünü, terliklerini fırlatıp acele acele canfes bohçadaki frenk gömleğini giyer; kolalı yakalığını, kollarını takar. Aynalı dolabın üst rafındaki fesi başına; çengellerindeki redingotu, pantalonu sırtına, bacaklarına; kapı eşiğinin yanındaki iki yanı lâstikli, esnek fotinleri ayaklarına geçirir.

Çifte kapaklı saatini, yasemen ağızlığını, kemikten kulak ve diş hilâllerini, karbonat paketini, para cüzdanını ceketinin, pantalonunun ceplerine yerleştirir.

Daireye adımını atınca pabuçcu yerle beraber temennaha vararak seğirtip pardesüsünü, kamselesini, şemsiye yahut bastonunu alır. Pürvekar kalem odasına girerken hap ayağa kalkarlar; kandilli temennahları çakarlar.

Oturduktan sonra sefa gelindiği için ikinci temennahlardan sonra dereden tepeden, sohbet açılır...

S. M.

Gece, misafirler ikide gittikleri ve ancak üçe doğru uyuyabildiği için sabahın erken saatlerinde derin uykusunu uyuyan hanımı uyandırmamıya dikkat ederek yataktan kalkar.. Yıkanır, traş olur, akşamdan kalan sigara kokusile dolu salona geçer.. Bir kaç İsveç hareketi yapıp gerindikten sonra hizmetçinin, çıt çakırmadan hazırladığı kahvaltile ağzının pasını giderir..

Ailede mektepli çocuk varsa kahvaltı sofrası daha kör karanlıkta kurulmuş, çocuk yiyeceğini yemiş, okulun yolunu tutmuştur.. Baya ikinci parti olarak servis yapılır. Öğleyin yiyeceği ekmek bir gazete parçasına sarılıp muhteşem evrak çantasının bir köşesine yerleştirilir.. Bir elde çay veya kahve fincanı, bir elde sigara, gazetenin «Gelenler, gidenler» sütununa göz gezdirilirken sokaktan gelecek otomobil sesine kulak kabartılır..

Çok geçmez, «bart , bart» korna öter. Şapka başa, pardesü sırta, çanta koltuğa, ayakların ucuna basa basa evden çıkılır. Sokağa çıkar çıkmaz daire otomobilinin kapısı «şırak» açılır. Yerlere kadar eğilen şöferde şöyle bir selâm verilerek köşeye kurulunur.

Eğer o sıralarda teftiş ihtimali yoksa dairenin kapısından girerken saat on biri vurmaktadır!..

Yok, o günlerde daireleri dolaşan işgüzar bir âmir filân varsa saat ya sekiz buçuktur, ya dokuz!..

C. N.

Keyifli hâtıralar

Emn-âbad geceleri..

Yazan : Mahmut Yesari

Çallının, Emn-Âbad sarayında oturduğu zamanlardı. Yani «Güzel Sanatlar Akademisi» nde. Çallının atölyesi, orta katta, denize karşı, balkonlu bir büyük salondu. Duvarları baştanbaşa Çallının eskisleri, puşatları, natürmortlar, peyzajlarla ve portrelerle kaplanmıştı. Duvarların üst pervazlarında talikle yazılmış şöyle bir manzume vardı:

«Gülerdi taht-ı zerrin içre Cem
gülşende güllerle
Sebu endam sâkiler elinden bâde
geldikçe.»

●

Bir gün, matbaada telefon çaldı. Cumhuriyetin müdürümes'ulü olan rahmetli M. Agâh, telefonu açtı, konuştu.

Ömer Rıza ile bana:

— Çallı, telefon etti. Bizi çağırıyor, dedi. O tarihte, «Cumhuriyet» in akşam nüshası olan «Yeni Gün» de çalışıyorduk.

Yazılarımızı erken bitirdik, daha karanlık basmadan yola çıktık.

Eminönünde, birer , küçük şişe rakı aldık, birer de sandviç yaptırdık, Bebek tramvayına bindik. Kararımız, şu idi: Fındıklı sarayına gidecek, aldığımız şişeleri içecek, erkence Kadıköyüne dönecektik.

Üçümüz de, Kadıköy tarafında oturuyorduk: Ben, Bahariyede; Ömer Rıza, Mısırlıoğlunda; Agâh, Kızıltoprakta.

Mevsim, Sonbahardı. Hava, açık olmasına rağmen, gök yüzünde kara bulutlar belirmiye başlamıştı. Çallıya, erken döneceğimizi söyledik.

— Siz, bilirsiniz, dedi.

Kararımızın gayet masumane olduğunu görüyorsunuz. Çallı da ufak bir şişe aldırttı. Dört arkadaş kendi rakılarımızı içecektik. Bu, bir baştan kara işret meclisi, sefahet âlemi değildi.

Dalmış, konuşuyorduk. Vaktin nasıl geçtiğinin farkında değildik. Hattâ şişelerimizin bittiğinin ve masaya büyük bir şişe konduğunun da farkında olmamıştık. O büyük şişede ne kadar dayandı, bilmiyorum. Yalnız, bir ara, balkon tarafına baktım, hava iyice kararmış, gece bastırmıştı.

Düşündüm. Her halde son vapura yetişebilirdik. Agâh, saatine bakarak temin etti:

— Daha, iki saatten fazla vaktimiz var.

Bize emniyet gelince, biraz daha yerleşerek oturduk. Yine konuşuyorduk. Neler konuşuyorduk? Tabi, bunu, bu gün hatırlamama imkân, ihtimal yok. Hattâ doğrusunu söylemek icabederse, size, bunu, iki gün sonra da anlatamazdım!..

Çallı, tatlı konuşuyordu. Agâh, ciddî bir çehre ile dinliyordu. Ömer Rıza, gevrek gevrek gülüyordu. Ben de, onlara kendimi kaptırmıştım..

Son vapurun kaçtığına şüphe kalmamıştı. Biz de, artık, onu, pek düşünmüyorduk.

Masanın üzerine kaç şişe kondu, kalktı, hesabını tutamadım. Yalnız, gök yüzünün ağardığını, yağmur yağdığını görür gibi oldum. Kulağıma gök gürlemeleri aksetti. Yine ortalık kararırdı. Arasıra, mürakabeye dalar gibi koltukta yaslanıyor, dinleniyorduk...

Bir ara, gözlerimi açtım. Agâh, karşımdaki koltukta uyuyor, Ömer Rıza da kanapeye uzanmış!..

Atölyenin kapı tarafındaki duvar kenarına bakacak oldum, ürktüm. Boy boy boş şişe tarlası!.. Bu, her halde, bir kaç saatin, bir günün, bir gecenin sarfiyatı olmıyacaktı!..

Çallı, ayakta idi:

— Uyandın mı? dedi.

Yanıma yaklaştı:

— Dün, buraya Namık geldi.

Rahmetli Namık İsmail, o sırada Akademi müdürü idi.

— Niçin geldi?

— Matbaadan telefon etmişler. Üç gündür, sizi arıyorlarmış.

(Arkası S. 11 de)

Çallı: Türk resim sanatinin üstatlarından İbrahim Çallı.

Emn-Âbad sarayı: Şimdi içinde G. S. Akademisinin bulunduğu bina.

YAPIK KÖPEK

Resimli Hikâye: 2

Yazan : **PATAVATSIZ**
Çizen : **Selma EMİROĞLU**

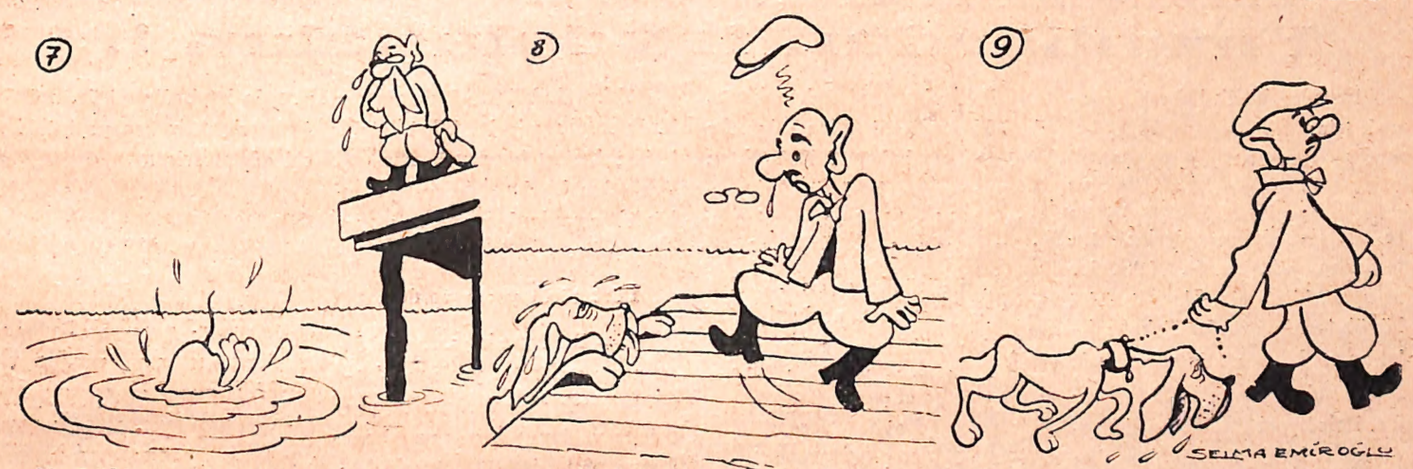

«Nasıl oldu bu iş?..» diye köpeğe bakarken bir de ne görsün?.. Meğer ayrılık acısıyle, Daltabanın bacağına taş yerine bir odun parçası bağlamamış mı?.. Ne yapsın.. Olmuş bir kere..

Çıkmayan canda ümit vardır. Daltaban da, daha suyun yüzünde bıraktığı halkalar kaybolmadan iskeleye tırmanıp çıkmaz mı?.. Avcı hayretten küçük dilini yutayazdı...

Köpekçeğizi yedeğine aldı. «Tövbe estağfiruliah.. Eceli gelmemiş hayvana durup dururken işkence ettim. Demek ki ona bu biçim ölüm uygun değil. Daha elverişlisini bulmalı» diyerek köyün yolunu tuttu...

Bay Çakaralmazın, bu, canından bezmiş hayvancığa bulduğu ikinci ölüm idamdı!.. «İpi boğazına geçirir, gık demeden öbür dünyaya gönderirim!» diyerek tavana bir ip astı...

Başına geleceklerden habersiz, pirelenen Daltabanı, derin bir sevgi ve saygı ile kucakladı, ipin ilmeğini tasma yerine geçirip bırakıverdi!..

Daltabanın birden nefesi kesildi, gözleri yerinden uğradı. Tavanla döşeme arasında bir kaç debelenişte ipi kopardı...

Dışarıda neticeyi bekliyen Çakaralmaz, içerdeki gürültüyü duyunca koştu. Köpeğin bu sefer de canını kurtardığını görünce pek üzüldü ve yeni bir çare bulmak ümidile kırlara çıktı...

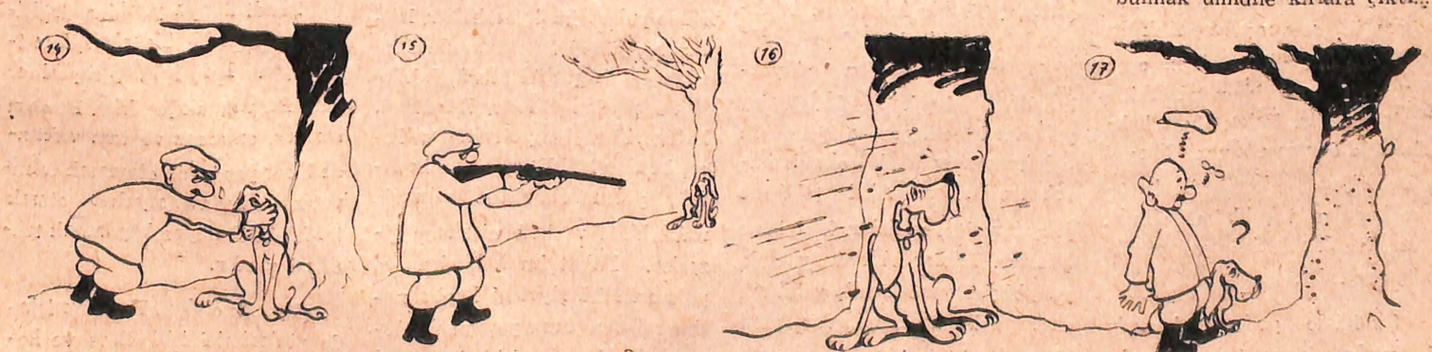

Kır havası Çakaralmazın avcılık damarlarını kabartmış olacak ki aklına silâhı geldi. Daltabanı kurşunla öldürmeyi düşündü ve onu bir ağacın dibine yerleştirdi...

On adım geri çekildi. Tüfeğini doğrulttu. Köpeğe nişan aldı. Bu durumda kendisini «Guillam Tell» e benzetiyordu! Gözlerini kapayıp tetiği çekti...

Bunca işkenceden sonra top patlasa yerinden kıpırdamıya mecali kalmıyan Daltaban etrafına yağan saçmalara hayretle bakıyor, «ne oldu bu bizim efendiye?» diye düşünüyordu.

Silâhının bütün saçmalarını saçtıktan sonra yine maksadına ulaşamıyan bay Çakaralmaz, Daltabandan fazla hayretteydi. Bir yandan ağacı tetkik ediyor, bir yandan da atıcılıktaki acemiliğine kızıyordu... **(Arkası var)**

KİRALIK SAHİFE

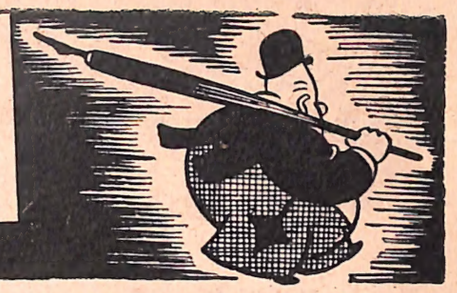

Bu haftanın kiracısı : Ahmet Hamdi BAŞAR

Fırsatlardan faydalanalım !..

İnsanlar birlik halinde yaşamak için:

Bir tramvay arabası içinde, menfaat, istirahat vesaire vesaire birliğine doğru giderler. Bu toplanışı sıkıştıracak faktörler arasında biletçinin, kontrolörün büyük tesirleri vardır. Fakat millet ne sardalya, ne de salamura!.. Millet sadece bir iktisadî realitedir. Belediyeci realite bu iktisadî realitelerin devamından ibarettir.

Tramvay yollarının bir takım dönüm noktaları vardır. Bu geçit yerlerinde yolcular birbirine karışır, kavgalar, münakaşalar yapar, Belediye nizamı bozulur. Eğer bu sıralarda Belediye vaziyete hâkim olur, yolculara bir intizam verebilirse ortalığa yeni bir sükûnet gelir. Olmadı mı, o zaman kargaşalık devam eder, köşe başlarında birikenler olur, yollar tıkanır, arabalar otomobiller katar olur, her kafadan bir ses çıkar..

Yolların karışık ve buhranlı zamanlarında vaziyete Belediyenin hâkim olması icabeder. Hakikatte hâkim olan şey Belediye memuru ve para cezası değildir. Fakat para cezası vasıtasile yayılmış üstün ve yeni fikirdir. Şüphe yok ki bir Belediye ceza kesmeden de sokaklara tahakküm etmiş olabilir. Fakat bu tahakküm asla devam edemez. Nihayet o Belediyenin nizamlarile beraber kurulan tahakküm silinir, gider. Bunlar, tarihte çok görülmüş şeylerdir.

Şu halde yolların karışık, dar yerlerinde, yani dönüm noktalarında yeni nizamlar kurmak, yeni bir sükûn ve rahatlık tesis etmek için mutlak ileri ve yeni bir fikrin hâkimliği lâzımgelir.

Bahis burada çok dallanır, budaklanır, Yeni fikir ne demektir? Bu nasıl doğar? Doğduktan sonra yaşarken bu üstün fikir neden şahsî hodkâmlara, sınıfî menfaatlere âlet olur ve sanra bir fikir nasıl çürüyerek eskir?.. Bu bahisler ayrı ayrı incelemiye lâyık olan mühim mevzulardır. Biz sadece burada bahisleri olduğu gibi gören bir müşahit sıfatile, meselâ insan nasıl ve neden tramvaydan atlar ve neden otomobilin altında kalır, sualini cevaplandırmayıp sadece atlama ve altta kalma hâdiselerini gören müspet ilim adamı gibi, tarihte meşhur atlamaların, altta kalmaların doğuş şartlarından başlıcasını görmekle iktifa ettik ve şunu göstermiye çalıştık ki her yolcu bir nizamın mahsulüdür.

Bir tramvay bir medeniyet devrini gösterir. Ve bir idare, şirketten intikal ettikten sonra üstün bir fikrin hâkimliğiyle kurulur. Şu halde tramvaylarda çalkanmalar ve karışmalar sonunda yeni bir durulma oluyor. Ve bir köşe kapmaca oyununda olduğu gibi herkes bir yer kapıyor ve orada duruyor. Fakat bir takım yolcular da sahanlıkta kalarak, yeni bir karışıklık bekliyerek yeni bir köşe kapmacaya kadar yolcu olmaktan çıkıyorlar. Bu misal çok kabadır. Çünkü yolcular köşe kapmaca oyununda olduğu gibi müstakil olarak hareket etmezler. Aksi takdirde parçalanırlar, ezilirler. Biribirine girerler. Tekrar bir durgunluk, yeni bi yerleşme husule geldi mi, ekseriya bu karışmalardan, yeni bir yolcu kütlesi meydana gelir. Onun için köşe kapmaca misalini sadece bir karışma ve durulma hâdisesini kabaca gözlerimizde canlandırabilmek için söyledik.

Yoksa hakikatte bu zamanlarda pasolu yolcular bile biletçilerin ihtarları karşısında zıvanadan çıkmaktadır. İşte asıl yolcu böyle zamanlerdan sonra meydana gelir.

Dört türlü yolcu vardır:

1 — Bu karışık zamanlarda tramvay arabasını yeniden nizama sokacak olan üstün fikri yaratmış ve bunu çene ve bazu kuvveti sayesinde öteki yolculara kabul ettirmiş olan azılı yolcu.

2 — Bu yeni nizam fikrine karışarak çenesi ve bazusu kuvvetli yolcunun peşine takılarak tramvaya giren yolcu.

3 — Ne çenesi ve bazusu kuvvetli adamın fikrini, ne de peşine takılan açıkgözün hareketini anlamıyan, hattâ bunları ayıplıyan ve bulunduğu yere yapışan yolcu.

4 — Bütün buları anlamamakla beraber mukavemet de edemeden kendini insan akıntısına kaptırıp sürüklenen yolcu.

Bütün bir yolculuk hengâmesinde birinci ve ikinci katagoriden yolcu olmak bahtiyarlıktır. Üçüncü ve dördüncü katagoriden yolcu olmak felâkettir. Bilhassa üçüncü katagori, kendini rahatsız ettiği gibi etrafındakileri de çileden çıkarır. Dördüncü katagoriden olan yolculara gelince, bunlar istiklâllerini kaybederek, yolcu olmaktan çıkarak, müstehlike ve köle nizamına girerler. Fakat bu hal, ekseriya yolcunun hürriyetini kaybetmesine rağmen şuuru yaşamakta devam eder. Boşalan bir kanapeyi kapmakta, istirahat fikrinin kavranmasında hekesi geride bırakır. Bunlar için en büyük felâket hürriyetleriyle beraber şuurlarını da kaybedip gözünün önünde boşalan bir kanapeyi dahi işgal edememektir.

***

Tramvay biletçileri yakın tarihlerde tramvay nizamlarında önder vatandaş rolünü muvaffakiyetle üzerlerine aldılar. Tramvayların bin bir türlü nizamını halkın anlayışına göre tasfiye ederek yeni ve pratik usuller kurdular. İlk Belediye nizamlarının konduğu devir, tramvayların en buhranlı devriydi. Ve tramvaylar yeni bir sükûn dünyasına ancak bu nizamlarla varabilirdi. Biletçiler bu nizamları kullanılabilir hale koydular.

Fakat biz yine iki büyük kolaylıktan mahrum kaldık: Aylık Basın kartı veya gazeteci pasosu!.. Erbabı bunları ceplerine yerleştirmek çin türlü ve pratik yollar buldular. Biz bu hamleler dışında kaldığımız için bu kolaylıklar karşısında alelâde bir yolcu olarak mukavemete çalıştık. Ve tramvaya her binişte on beş kuruş verip bir bilet almıya mahkûm kaldık.

Şimdi dünya yeniden değişiyor. Tarihin büyük inkılâpları içindeyiz. Bu inkılâp sayesinde yeni fırsatlar doğacaktır. Bunları sezmez, anlamaz ve tam vaktinde birer paso elde etmezsek tramvaylarda bedava seyahat etmek talihinin ebediyen kapanmak tehlikesi vardır.

Uyanık olalım. Heyecan içinde gözlerimizi hâdiselere ve kesemize dikerek yeni fırsatları kollamıya ve onlardan faydalanmıya çalışalım.

Ahmet Hamdi Başar

(Hikâyeden devam)

gösterdi ha!.. Artık talihi güldü desene. Evlenmelerine, bahtiyar bahtiyar ömür geçirmelerine hiç bir engel yok.

Salı günü erkenden Galata rıhtımına koştu. Gözleri gelecek vapurda. Bir türlü gözükmüyor da gözükmüyor. Dakikalar saat, saatler gün gibi sürüp duruyor.

Nihayet Aksu göründü. Rıhtıma yanaştı. Mesut adam, heyecan içinde, kalbinde tatlı bir çarpıntı, güvertedeki yolcu kalabalığının arasında vefakâr sevgilisini biran evvel görmiye can atıyordu.

Yolcular akın akın çıkmıya başladılar. O lepiska saçlı, lâcivert gözlü, kıvır kıvır kirpikli, narin, zarif vücut yok da yok.

Azaptan bitik halde, enginlere dalmış düşünürken kolunu biri dürttü. Başını döndürdü. Trabzon çarşafı örtünmüş, şişman, kart bir kadın.

— Hiiişt, biyol buraya bak!.. Amanin, beni tanıyamadı; gözü bile isirmıyor.. deyince ağzı açık, dona kaldı.

İkisi de şaşırmışlardı. Kadın onu yalnız gözlerinden tanımıştı. İçinden diyordu ki:

— Hey Allahım, buna ne olmuş böyle? Suratı arşın kadar uzamış, avurtları çökmüş, kara derilere sarılmış. Hani ya o kumral bıyıklar? Bu buruşuk yüzle tıpkı kocakarılara dönmüş. Kırçıl kafalı, koça burunlu Ermenilerin eşi olmuş...

O dürtmese hiç tanımıyacak olan erkek de içinden şunları geçiriyordu:

— Billâhi yüreğim sızladı; biçare acınacak halde. Bu ne ablak, çiller, lekeler içinde yüz. Şakaklarından taşan, sarıya boyalı saçlar tıpkı mısır püskülü. Gözleri akçıllaşmış, küçülmüş, mavi boncuklara benzemiş. Göz kenarları gül gül, kıpkırmızı. Çenesinin altında lop lop et. Göğsü pufla, bel mel belli değil, eni boyu bir duba. Dili bile dangıl dungullaşmış. Ha bizim evdeki aşçı Serife kadın, ha bu...

Fakat ikisi de bu duygularını, düşüncelerini hiç belli etmiyorlardı:

— Tövbe olsun, şaşıvirdim. İnan ki heç değişmemişsin!..

— Siz de öyle. 15 sene evvelki halinizin yine tamamile aynisiniz. Vücutça biraz toplanmış olduğunuz için daha da güzelleşmişisiniz!

Kadın,

— Halam gile bile haber salmadım, yalnız size tel çektim. Eşyamı, pırtılarımı satıp savıp geliviydim. Amma ve lâkin halama gitmesem olmıyacak, gocagarı gucenir, bedduasını almak istemem. Bir zahmet daha edip bir gaptı gaçtı çığırınız da beni oncağıza iletsün!..

Otomobile biner binmez İstanbul tarafına doğru uçup gitti.

Adam o akşam evine gelince annesine, Şerife kadına emri bastı:

—Eşyaları, ortalığı çabuk derleyin, toplayın. Yarın ev arıyacağım, nerede bulursam derhal peyini verip tutacağım. Buradan taşınıyoruz!

***

O salı gününden sonra eski âşıklar ne birbirlerini arayıp sordular, ne de yüz yüze geldiler. Pek nadiren sokakta karşılaşıyor, ikisi de hemen yüz buruşturarak baş çevirip mırıldanıyorlardı:

— Amanin, ne çingan suratlı herif!

— Yarabbi, ne müstekreh kadın!..

Sermet Muhtar ALUS

(S. 8 den devam)

Aramadıkları, sormadıkları yer kalmamış.

— Üç gün mü?

Çal'ı, başını salladı.

Üç gün!.. Meğer üç gün içinde neler olmamış! Fırtına kopmuş, yıldırımlar düşmüş, seller akmış.

Agâhı uyandırdım, anlattım. Durgun durgun baktı:

— Ne ise, dedi. Fırtınayı ucuz atlatmışız!

Ömer Rıza, boş şişeleri gösterdi:

— Bu selde, boğulmadığımıza şükredelim!

Mahmut Yesari

GÜZEL,
CAZIP,
SEVİMLİ
BİR YÜZ
Ancak
KANZUK
Balsamin pudrasile
Elde edilebilir.

Sahibi: Sermet Muhtar ALUS
Neşriyat Müdürü: OSMAN N.
Cumhuriyet Matbaası İstanbul 1944

T. İŞ BANKASI
Küçük Cari Hesaplar
1944 İKRAMİYE PLÂNI

KEŞİDELER : 28 sonkânun, 2 Mayıs, 25 Ağustos, 1 sonteşrin tarihlerinde yapılır.

1944 İKRAMİYELERİ :

1	adet	ARSA (Ankara'da Kavaklıdere 1024 M² İmar ada No. 254 Parsel No. 3)		
1	»	2000	Liralık = 2000.	—Lira
3	»	1000	» = 3000.	— »
4	»	500	» = 2000.	— »
10	»	200	» = 2000.	— »
10	»	100	» = 1000.	— »
100	»	50	» = 5000.	— »
150	»	25	» = 3750.	— »
300	»	10	» = 3000.	— »

Türkiye İş Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş ve faiz almış olmaz, aynı zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

Tam bilet 3, yarım bilet 1,5 lira, çeyrek bilet 75 krş.

Amcabey

SİYASİ MİZAH MECMUASI

Sayı: 66

PASİFİKTE AMERİKAN KEPÇESİNİN JAPON OLTASINI BASTIRDIĞININ RESMİDİR!..